Saak- en stiknûmer : 2026072819954/26ZG045682

achtkarspelen
GEMEENTE

VERORDENING BESTRIJDING MISBRUIK EN ONEIGENLIJK GEBRUIK PARTICIPATIEWET EN IOAW 2027

GEMEENTE ACHTKARSPELEN

de raad van de gemeente Achtkarspelen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders met overneming van de daarin vermelde motieven,

gelet op het bepaalde in artikel 8b van de Participatiewet,

besluit

vast te stellen:

DE VERORDENING BESTRIJDING MISBRUIK EN ONEIGENLIJK GEBRUIK PARTICIPATIEWET EN IOAW 2027

1. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Begrippen

1. Alle begrippen die in deze verordening worden gebruikt en die niet nader worden omschreven hebben dezelfde betekenis als in de Participatiewet en de Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers, de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en de Gemeentewet.
2. In deze verordening wordt verstaan onder:
   a. het college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Achtkarspelen.
   b. de raad: de gemeenteraad van de gemeente Achtkarspelen.
   c. de wet: de Participatiewet.
   d. de IOAW: de Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers.
   e. de uitkering: de algemene bijstand op grond van de wet, alsmede de uitkering op grond van de IOAW.
   f. de belanghebbende: de uitkeringsgerechtigde PW of IOAW, die rechtstreeks betrokken is bij besluiten in het kader van genoemde wetten.
   g. misbruik: het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens (door belanghebbenden) met als doel ten onrechte een uitkeringen te verkrijgen of te behouden.
   h. oneigenlijk gebruik: het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van een uitkering die weliswaar in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving is maar in strijd is met het doel en de strekking ervan.
   i. hoogwaardige handhaving: het concept voor de contrôle op naleving door middel van de vier visie-elementen, te weten informatie op maat, dienstverlening op maat, controle op maat en sanctioneren op maat.
   j. de nalevingsvisie: het periodiek door de gemeenteraad vastgestelde beleidsdocument, waarin de raad in grote lijnen aangeeft hoe het met de naleving binnen het sociaal domein wenst om te gaan.

BESTRIJDING MISBRUIK EN ONEIGENLIJK GEBRUIK

Artikel 2 Controle op de naleving en effectieve sanctionering

Het college hanteert ten aanzien van de controle op de naleving een samenhangend stelsel van controlemethodieken, gebaseerd op signaalsturing en themacontroles, hetgeen is vervat in het Controleplan aanvragen, heronderzoeken en beëindigingen Participatiewet en IOAW. Ten behoeve van een effectieve sanctionering sluit het college aan bij de Wet handhaving sociale zekerheid en legt het de handelwijze omtrent de controle op de naleving van uitkeringen op grond van de Participatiewet en de IOAW in beleidsregels vast en handelt het aangaande de afstemming van uitkeringen conform deze bepalingen.

Artikel 3 Instrumenten ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik (preventie)

1. Het college draagt conform de uitgangspunten van hoogwaardige handhaving zorg voor een vroegtijdige en begrijpelijke informatievoorziening aan belanghebbenden over rechten en het moeten voldoen aan verplichtingen en de gevolgen van het niet voldoen aan deze verplichtingen.
2. Het college optimaliseert zoveel mogelijk de dienstverlening zonder belemmeringen, zodat de kans op spontane naleving van de verplichtingen wordt vergroot.

Artikel 4 Instrumenten die gericht zijn op de aanpak van misbruik en oneigenlijk gebruik (repressie)

1. Het college draagt conform de uitgangspunten van hoogwaardige handhaving én de Wet handhaving sociale zekerheid, alsmede de gemeentelijke Afstemmingsverordening en het gemeentelijk terugvorderingsbeleid zorg voor een zorgvuldige en vroegtijdige detectie en afhandeling van signalen van misbruik en oneigenlijk gebruik.
2. Het college gaat bij constatering van misbruik en oneigenlijk gebruik daadwerkelijk tot sanctionering over, zij het binnen de in wet- en regelgeving aangegeven grenzen.

SLOTBEPALINGEN

Artikel 5 Uitvoering

1. Het college is belast met de uitvoering van het bepaalde in deze verordening.
2. In gevallen, de uitvoering van deze verordening betreffende, waarin deze verordening niet voorziet, beslist het college.
3. Het college kan in uitzonderlijke gevallen ten gunste van een belanghebbende afwijken van het gestelde in deze verordening.

Artikel 6 Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2027.
2. Deze verordening vervangt Hoofdstuk 8 uit de Afstemmings- en fraudeverordening WWB en IOAW, die van kracht was vanaf 1 juli 2025.

Artikel 7 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening bestrijding misbruik en oneigenlijk gebruik Participatiewet en IOAW 2027.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de Raad van de gemeente Achtkarspelen op 26 november 2026.

De raad voornoemd,

de griffier, de voorzitter,

dhr. G.J. Andringa dhr. J.D. de Vries MSc

TOELICHTING

ALGEMEEN

Met de inwerkingtreding per 2027 van de Wet handhaving sociale zekerheid is de oorspronkelijke Afstemmings- en fraudeverordening enorm ingekort en behelst deze nog slechts de maatregelen die opgelegd kunnen worden bij tekortschietend besef van verantwoordelijkheid en bij het schenden van nog een aantal algemene verplichtingen. Voordien voorzag deze verordening in nagenoeg het gehele spectrum rondom de controle op naleving. Destijds werd er dan ook aanleiding gezien om de bepalingen rondom fraudebestrijding (bestrijding misbruik en oneigenlijk gebruik) in deze verordening op te nemen, waardoor twee verordeningen, één rondom het opleggen van maatregelen ex artikel 8 Participatiewet en één rondom fraudebestrijding ex artikel 8b Participatiewet, konden worden gecombineerd. Door de huidige ontwikkelingen is deze logica verdwenen en vraagt de bepaling van artikel 8b van de Participatiewet om een afzonderlijke verordening.

De uitgangspunten van de bestrijding misbruik en oneigenlijk gebruik zijn evenwel onveranderd gebleven, zodat het bij deze verordening hoofdzakelijk gaat om een overheveling van bepalingen.

TOELICHTING PER ARTIKEL

Artikel 1. Begrippen
Er is voor gekozen om begrippen die al zijn omschreven in de Participatiewet, IOAW, Awb of de Gemeentewet niet afzonderlijk te definiëren in deze verordening. Dit voorkomt dat in geval van wijziging van betreffende definities in de betreffende wetten ook de verordening moet worden gewijzigd.

Artikel 2. Controle op de naleving en effectieve sanctionering
In dit artikel wordt verwezen naar het Controleplan en wordt vastgesteld dat de controle gebeurt conform de uitgangspunten van Hoogwaardige Handhaving en geeft het aan waar het college zich ten aanzien van de bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik aan heeft te houden.

Artikel 3. Instrumenten ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik (preventie)
Dit artikel behandelt de eerste twee visie-elementen van Hoogwaardige Handhaving, te weten Informatie op maat en Dienstverlening op maat.

Artikel 4. Instrumenten gericht op de aanpak van misbruik en oneigenlijk gebruik (repressie)
Dit artikel behandelt de laatste twee visie-elementen van Hoogwaardige handhaving, te weten Controle op maat en Sanctionering op maat.

Artikel 5. Uitvoering
Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 6. Inwerkingtreding
Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 7. Citeertitel
Dit artikel behoeft geen toelichting.